

Posudek vedoucího na práci Michala Dyčky

Římská okupace Skotska

Praha 2012, 128 stran textu, 12 komentovaných tabulek, 80 fotografií a vyobrazení

Předložená práce tematicky navazuje na autorovu úspěšně obhájenou bakalářskou práci „Limes ve Skotsku, Antoninův val“. V práci magisterské jsou, jak je uvedeno v úvodní kapitole, řešeny otázky tří fází římských útoků na území dnešního Skotska, jejich důvody a cíle. První kapitola je věnována kritickému zhodnocení literárních pramenů, autor pracuje především s Tacitem, Suetoniem, Diem Cassiem, Herodianem, kteří se stali východiskem a rámcem, který určuje zaměření práce. Podrobné zhodnocení situace autor předkládá v kapitole 1.2, zde hodnotí římskou přítomnost v Britanii a sousedních oblastech. Historický přehled vychází z klaudijského období a stanovení tributů, dalším horizontem je doba Trajánovy až Hadrianovy vlády, Antoninské období a následně severovská expanze.

Jádrem práce jsou kapitoly 2 až 4, ve kterých Bc. Dyčka podrobně hodnotí jednotlivé fáze římské expanze ve sledované oblasti: nejstarší horizont představuje flávijská okupace (kapitola 2), následuje antoninské tažení a konečně severovské období (kapitoly 3 a 4). Každá z těchto částí má podobnou strukturu, po obecnějším hodnocení se podrobněji věnuje nejdůležitějším lokalitám z daného období. Podstatná část práce je pochopitelně věnována Antoninovu valu (s. 70 – 87). Jeho vybudování a způsob fungování je do jisté míry významným projevem římské přítomnosti ve Skotsku, je zřejmé, že vynaložené úsilí a prostředky měly spíše demonstrativní charakter (byť obrannou funkci nelze pominout), ale takovéto charakteristiky lze aplikovat také na jiné úseky limitu. Příkladem může být přesun úseků 7 – 9 hornogermánského limitu v letech 159/160 po Kr. Také zde uvažujeme spíše o demonstraci římské moci a ambicích velení armády, než o odpověď na vojenské útoky nepřátel. To platí především pro oblasti, které z hlediska ekonomického potenciálu nebyla pro Řím důležitá. V tomto ohledu můžeme připustit myšlenku, že podobné fortifikační systémy měly definovat provincii navenek a sloužily spíše jako propagace a zviditelnění římské moci a nadvlády. Jak autor správně uvádí, jednalo se o posun od Liviova pojetí „*imperium sine fine*“ k vytvoření pevného rámce (limitu) provincií. Pokud jde o posouzení jednotlivých lokalit, autor se věnuje především jejich dispozici a chronologii. Nalezený materiál stojí poněkud na okraji, což je ovšem mnohdy dáno způsobem publikování situací. Zkratka Dr.- pro sigillaty není obvyklá, častěji se užívá Drag. --. V případě datování na základě nálezů mincí, jak je definováno již v úvodní kapitole, je třeba brát v úvahu také skutečnost, že často byly v oběhu delší dobu.

Opakující se vojenská tažení v poměrně nehostinné oblasti kladou velké nároky také na zásobování vojenských jednotek. Ty mohly být zčásti zajišťovány z místních zdrojů, nicméně při zajištění potravin pro mužstvo a krmení pro zvířata nemohly dostát aktuálním potřebám. V tomto ohledu se domnívám, že je třeba věnovat se logistice: podobná tažení

byla běžně zajišťována zásobovacími jednotkami, které byly dislokovány v táborech (podobně jako v Anreppen, Haltern). Možná by stálo za úvahu zaměřit se také na hodnocení některých táborů tímto směrem.

Práci vhodně doplňuje 12 tabulek, které přehledně shrnují hlavní data o správcích provincie, táborech (datování, rozloha, jednotka). Závěrečná část práce odpovídajícím způsobem shrnuje podstatné výsledky autorovy práce. Práce je výsledkem dlouhodobého zájmu o zvolenou problematiku a je patrné, že autor od obhájení své bakalářské práce učinil značný pokrok v poznání římské vojenské přítomnosti v Britanii.

Předložená práce Bc. Michala Dyčky splňuje všechny požadavky, stanovené pro magisterské práce, autor prokázal zvládnutí dané problematiky. Navrhují hodnocení výborně. Práce je vhodným podkladem pro obhajobu a k dalšímu řízení pro udělení titulu „magistr“.

V Praze 14. 9. 2012

Doc. PhDr. Jiří Musil, Ph.D.,

Ústav pro klasickou archeologii